

Protokol o postupanju Srednje škole „Vladimir Nazor“ Čabar u kriznim situacijama

I. UVOD

Članak 1.

Protokol se odnosi na prevenciju mogućih situacija povećanog rizika, kao i na postupanje u konkretnim situacijama s ciljem zaštite učenika i zaposlenika koji o njima skrbe u procesu odgoja i obrazovanja. Ovaj protokol se temelji na *Protokolu o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima što ga je usvojila Vlada Republike Hrvatske 25. veljače 2004. godine*. Oslanja se na ove propise: Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi, Zakon o zaštiti od nasilja u obitelji, Zakon o radu, Kazneni zakon, drugim podzakonskim aktima škole. On utvrđuje obveze i odgovornosti, kao i načine postupanja tj. što treba činiti ravnatelj, koordinator iz članka 3., nastavnik, učenik, radnik škole ili roditelj (skrbnik djeteta). Protokol treba biti objavljen na vidnom i svima dostupnom mjestu u Srednjoj školi „Vladimir Nazor“ Čabar (u daljnjem tekstu: Škola) ili na mrežnoj stranici Škole. O postupanju svih sudionika u procesu odgoja i obrazovanja potrebno je upoznati učenike na satovima razrednika te roditelje na prvom roditeljskom sastanku početkom svake nastavne godine (po potrebi i češće).

Članak 2.

Protokol sadrži:

1. općeprihvaćenu definiciju nasilja;
2. postupanje škole u slučaju nasilja među djecom;
3. postupanje škole u slučaju običnog vršnjačkog sukoba;
4. postupanje škole u slučaju saznanja ili sumnje o nasilju u obitelji;
5. postupanje škole u slučaju nasilja prema učenicima od strane odrasle osobe u školi (nastavnika, roditelja, drugih zaposlenika škole, nepoznatih osoba);
6. postupanje škole u slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe nad odraslom osobom u školi;
7. postupanje škole u slučaju nasilja prema djelatnicima škole od strane učenika škole;
8. evidencija škole o sukobima i nasilju u školi;
9. obrazac za opis događaja koji popunjava osoba koja je izazvala događaj.

Članak 3.

Koordinator protokola o postupanju škole u kriznim situacijama (dalje: koordinator) je stručni suradnik psiholog.

II. DEFINICIJA NASILJA

Članak 4.

Definicija nasilja i običnog sukoba vršnjaka preuzeta je iz Protokola o nasilju među djecom kojeg je donijela Vlada Republike Hrvatske u listopadu 2004.

Nasiljem među djecom i mladima smatra se svako namjerno fizičko ili psihičko nasilno ponašanje usmjereno prema djeci i mladima od strane njihovih vršnjaka učinjeno s ciljem povrjeđivanja, a koje se, neovisno o mjestu izvršenja, može razlikovati po obliku, težini, intenzitetu i vremenskom trajanju i koje uključuje ponavljanje istog obrasca i održava neravnopravan odnos snaga (jači protiv slabijih ili skupina protiv pojedinaca).

Nasiljem među djecom i mladima smatra se osobito:

1. namjerno uzrokovani fizički napad u bilo kojem obliku, na primjer: udaranje, guranje, gađanje, šamaranje, čupanje, zaključavanje, napad različitim predmetima, pljuvanje i slično bez obzira je li napadnuto dijete tjelesno ozlijeđeno;
2. psihičko i čuvstveno nasilje prouzročeno opetovanim ili trajnim negativnim postupcima od strane jednog djeteta ili više djece. Negativni postupci su:
 - a) ogovaranje,
 - b) nazivanje pogrđnim imenima,
 - c) ismijavanje,
 - d) zastrašivanje,
 - e) izrugivanje,
 - f) namjerno zanemarivanje i isključivanje iz skupine kojoj pripada ili isključivanje i zabranjivanje sudjelovanja u različitim aktivnostima s ciljem nanošenja patnje ili boli,
 - g) širenje glasina s ciljem izolacije djeteta od ostalih učenika,
 - h) oduzimanje stvari ili novaca,
 - i) uništavanje ili oštećivanje učenikovih stvari,
 - j) ponižavanje,
 - k) naređivanje ili zahtijevanje poslušnosti ili na drugi način dovođenje djeteta u podređeni položaj,
 - l) spolno uznemiravanje i zlostavljanje,
 - m) svako drugo ponašanje počinjeno od djeteta i mlade osobe čime se drugom djetetu namjerno nanosi fizička i duševna bol ili sramota.

Nasilje podrazumijeva šest određujućih čimbenika:

1. namjera da se drugom nanese šteta ili ozljeda;
2. intenzitet i trajanje (opetovanost nasilničkog ponašanja);
3. moć nasilnika (nesrazmjer s obzirom na dob, snagu, brojčana nadmoć);
4. ranjivost i nemoć žrtve;
5. izostanak podrške;
6. posljedice.

U svim slučajevima nasilja među djecom koji su definirani navedenim čimbenicima škola je dužna postupati u skladu s ***Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima.***

Članak 5.

Nužno je razlikovati nasilje (zlostavljanje) među djecom i mladima od sukoba vršnjaka. Sukob vršnjaka ima sljedeća obilježja:

1. nema elemenata navedenih za nasilništvo:
 - a. radi se o sukobu vršnjaka koji oni ne rješavaju mirno, već drukčije;
 - b. ne postupaju jedan prema drugome s namjerom ozljeđivanja ili nanošenja štete;
 - c. nema nerazmjera moći;
 - d. nema težih posljedica za djecu u sukobu;
2. djeca ne inzistiraju da mora biti po njihovom po svaku cijenu;
3. mogu ponuditi razloge zašto su u sukobu;
4. ispričaju se ili prihvate rješenje bez pobjednika i poraženog;
5. slobodno pregovaraju kako bi zadovoljili svoje potrebe;
6. mogu promijeniti temu i izići iz situacije što je dovela do sukoba.

III. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA MEĐU DJECOM

Članak 6.

U svim slučajevima nasilja među djecom koji su definirani navedenim čimbenicima škola je dužna postupati u skladu s ***Protokolom o postupanju u slučaju nasilja među djecom i mladima.***

U slučaju nasilja među djecom u školi svi zaposlenici škole dužni su:

1. odmah prekinuti nasilno ponašanje učenika i odvojiti učenike;
2. pružiti neposrednu pomoć i podršku učeniku koji je doživio nasilje;

3. obavijestiti o događaju, razrednika ili koordinatora.

Koordinator nastavlja postupak čim dozna za slučaj nasilja i čini sljedeće:

1. u slučaju prijave nasilja ili dojave o nasilju među djecom odmah poduzima mjere radi zaustavljanja i prekida nasilnog postupanja prema djetetu, a u slučaju potrebe traži pomoć drugih zaposlenika škole ili po potrebi zove policiju;
2. ukoliko je dijete povrijeđeno u mjeri koja zahtijeva liječničku intervenciju ili pregled, odmah pozvati službu hitne medicinske pomoći ili najbrže moguće, bez štete za zdravlje djeteta, osigurati prijevoz liječniku i pratnju odrasle osobe te pričekati liječnikovu preporuku o daljnjem postupanju i dolazak djetetovih roditelja;
3. odmah po prijavljenom nasilju o tome obavijestiti djetetove roditelje te ih upoznati sa svim činjenicama i okolnostima koje je do tada doznala i izvijestiti ih o aktivnostima koje će se poduzeti;
4. odmah obaviti razgovor s djetetom žrtvom nasilja, a u slučaju liječničke intervencije, uz dogovor s liječnikom, čim to bude moguće postupajući pritom posebno brižljivo, poštujući djetetovo dostojanstvo i pružajući mu potporu;
5. roditelje djeteta žrtve nasilja obavijestiti o mogućim oblicima savjetodavne i stručne pomoći djetetu u odgojno-obrazovnoj ustanovi i izvan nje radi potpore i snaženja djeteta te prorade traumatskog doživljaja;
6. obaviti razgovor s drugom djecom ili odraslim osobama koje imaju spoznaja o počinjenom nasilju te utvrditi okolnosti vezane uz oblik, intenzitet, težinu i vremensko trajanje nasilja;
7. ukoliko se radi o osobito teškom obliku, intenzitetu ili duljem vremenskom trajanju nasilja, što može izazvati traumu kod druge djece svjedoka nasilja, savjetovati se sa osobom stručnom za pitanja nasilja ili pozvati **Tim za psihološke krizne intervencije** radi pomoći djeci, svjedocima nasilja;
8. što žurnije obaviti razgovor s djetetom počiniteljem nasilja, ukazati mu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja te ga savjetovati i poticati na promjenu ponašanja, a tijekom razgovora posebno obratiti pozornost iznosi li dijete neke okolnosti koje bi ukazivale kako je to dijete žrtva zanemarivanja ili zlostavljanja u svojoj obitelji ili izvan nje – u tom slučaju će se odmah izvijestiti centar za socijalnu skrb, a po potrebi ili sumnji na počinjenje kažnjive radnje izvijestiti policiju ili nadležno državno odvjetništvo, a škola će poduzeti sve mjere za pomirenje djece i za stvaranje tolerantnog, prijateljskog ozračja u školi;
9. Pozvati roditelje djeteta počinitelja nasilja, upoznati ih s događajem, kao i s neprihvatljivošću i štetnošću takvog ponašanja, savjetovati ih radi promjene takvog ponašanja njihovog djeteta te ih pozvati na uključivanje u savjetovanje ili stručnu pomoć unutar škole ili izvan nje (centri za socijalnu skrb, poliklinike za zaštitu djece, obiteljska savjetovaništa i slično) i izvijestiti ih o obvezi škole prijave slučaja nadležnom centru za socijalnu skrb, županijskom uredu državne uprave nadležnom za obrazovanje, policiji ili nadležnom državnom odvjetništvu;
10. O poduzetim aktivnostima, razgovorima, izjavama i vlastitim opažanjima sastaviti službene bilješke te voditi odgovarajuće evidencije zaštićenih podataka koje će se, poštujući postupanje s povjerljivim osobnim podacima, dostaviti na zahtjev drugim nadležnim tijelima te o događaju sažeto izvijestiti nastavničko vijeće škole.

IV. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU VRŠNJAČKOG SUKOB

Članak 7.

U slučaju vršnjačkog sukoba svaki zaposlenik škole dužan je:

1. odmah prekinuti sukob među djecom;
2. obavijestiti o sukobu razrednika, stručne suradnike ili ravnatelja škole;
3. razrednik ili koordinator će razgovarati sa sukobljenim učenicima;
4. dogovoriti s učenicima neka se međusobno ispričaju, prihvate rješenje u kojem nitko neće pobijediti te neka si međusobno nadoknade eventualnu štetu;
5. tražiti od učenika neka popune odgovarajući obrazac o događaju.

Ako učenik češće dolazi u takve sukobe s vršnjacima, razrednik i stručni suradnik će pozvati roditelje u školu radi prevladavanja takve situacije i pomoći učeniku. Prema potrebi učeniku će biti pružena pomoć radi prevladavanja sukoba: savjetodavni rad, pedagoška i/ili defektološka pomoć u školi ili izvan škole u dogovoru s roditeljima. Ako učenik učestalo krši pravila, ne poštuje dogovore, ne prihvaća restituciju, škola će primijeniti odgovarajuće pedagoške mjere u skladu s odredbama Statuta škole.

V. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU SAZNANJA ILI SUMNJE NA NASILJE U OBITELJI

Članak 8.

Kad zaposlenik škole dobije informaciju ili ima sumnju da je dijete unutar obitelji izloženo ili svjedoči nasilnom ponašanju nekog člana obitelji ili je zanemareno, dužan je, u skladu s čl. 5. **Zakona o zaštiti nasilja u obitelji**, odmah o tome obavijestiti razrednika ili koordinatora. Koordinator će (u suradnji s ravnateljem gdje je to potrebno):

1. obaviti razgovor s djetetom ako je dostupno i tijekom razgovora upoznati dijete s daljnjim postupanjem;
2. pozvati djetetove roditelje odmah na razgovor i upoznati ih sa spoznajama i obavijestima što ih zaposlenici škole posjeduju; ako je dijete zlostavljao jedan roditelj, valja upoznati s time drugog roditelja;
3. upozoriti roditelje na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i obavijestiti ih o obvezi škole prijaviti slučaj nadležnom centru za socijalnu skrb (CZSS), policiji i županijskom državnom uredu nadležnom za obrazovanje;
4. roditelje spremne na suradnju uključiti u savjetovanje unutar škole ili im preporučiti odgovarajuće ustanove;
5. ako dijete zlostavlja oba roditelja ili postoji sumnja na takvo zlostavljanje, odmah obavijestiti o tome CZSS;
6. ako roditelji odbijaju suradnju, o tome obavijestiti CZSS i državni ured nadležan za obrazovanje;
7. ako je djetetu potrebna pomoć ili pregled liječnika, s djetetom liječniku idu roditelj (ako je dostupan i ako ne postoji sumnja kako je on zlostavljač) ili predstavnik škole ako predmet nije već preuzeo CZSS;
8. tijekom razgovora s djetetom koordinatorski sastavlja službenu bilješku što je supotpisuju sudionici događaja (ravnatelj, razrednik ili druga povjerljiva osoba);
9. surađivati s nadležnim CZSS i djelovati usklađeno u cilju dobrobiti djeteta.

VI. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA PREMA UČENICIMA OD STRANE ODRASLE OSOBE U ŠKOLI

Članak 9.

Ako je učenika u školi zlostavljala odrasla osoba (zaposlenik škole, roditelj, roditelj drugog učenika ili nepoznata osoba – posjetilac škole) zaposlenik škole je obavezan:

1. odmah pokušati prekinuti nasilno postupanje prema djetetu;
2. ako u tome ne uspije, odmah pozvati ravnatelja, stručnog suradnika škole ili drugog djelatnika škole kako bi pokušao prekinuti nasilno postupanje prema djetetu i obavijestiti policiju;
3. ako uspije prekinuti nasilno ponašanje prema djetetu, o tome obavijestiti ravnatelja ili stručnog suradnika;
4. upozoriti nasilnu osobu na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja i informirati je o obvezi škole da slučaj prijavi nadležnim tijelima.

Koordinator će, čim bude obaviješten o slučaju i preuzme ga, učiniti sljedeće:

1. o događaju će obavijestiti nadležna tijela: CZSS, policiju, Ured državne uprave nadležan za obrazovanje, sport, socijalnu skrb i civilno društvo te Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

2. razgovarati s djetetom radi normaliziranja osjećaja djeteta i sprečavanja dugoročnih posljedica traume te nakon razgovora s djetetom sastaviti službenu bilješku što je supotpisuju sudionici događaja (ravnatelj, razrednik ili druga povjerljiva osoba).
3. nakon razgovora s učenicom odmah će o događaju obavijestiti roditelje djeteta (ili drugog roditelja ako se jedan od roditelja nasilno ponašao u školi prema vlastitom djetetu) i pozvati ih neka dijete odvedu kući te ih obavijestiti o eventualnoj potrebi uključivanja djeteta i roditelja u savjetovanje i stručnu pomoć u školi ili izvan škole. O potrebi preuzimanja djeteta roditelje može obavijestiti prosvjetni djelatnik koji je prvi uključen u događaj.
4. ako je učenik ozlijeđen ili postoji sumnja na ozljedu, treba ga odvesti na liječnički pregled, pri čemu s njim u pratnji ide roditelj (ako je dostupan) ili predstavnik škole ili CZSS ako je u međuvremenu preuzeo slučaj.

VII. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU NASILJA MEĐU ODRASLIMA U ŠKOLI

Članak 10.

U slučaju nasilnog ponašanja odrasle osobe (roditelja učenika, nepoznate osobe, djelatnika škole) prema drugoj odrasloj osobi u školi te ako postoji obavijest kako odrasla osoba u prostor škole unosi oružje ili druge predmete koji mogu ugroziti sigurnost osoba i imovine u školi, djelatnik škole koji ima tu informaciju ili je nazočan mora:

1. odmah pokušati prekinuti nasilno ponašanje;
2. upozoriti osobu koja se nasilno ponaša na neprihvatljivost i štetnost takvog ponašanja tj. unošenja opasnih predmeta u prostor škole i zatražiti od nje da napusti prostor škole;
3. ako u tome ne uspije, odmah pozvati koordinatora, ravnatelja ili drugog djelatnika škole kako bi pokušali prekinuti nasilno ponašanje i obavijestiti policiju;
4. ako uspije prekinuti nasilno ponašanje, odmah o tome obavijestiti koordinatora ili ravnatelja.

VIII. POSTUPANJE ŠKOLE U SLUČAJU UČENIČKOG NASILJA PREMA ZAPOSLENIKU ŠKOLE

Članak 11.

Ako je zaposlenik škole doživio nasilje ili prijetnju nasiljem od strane učenika škole, on treba o tome izvijestiti koordinatora ili ravnatelja koji će:

1. razgovarati s učenicom u prisustvu razrednika i sastaviti službenu bilješku o razgovoru;
2. odmah obavijestiti roditelje učenika te ih upozoriti na neprihvatljivost takvog ponašanja;
3. prema učeniku poduzeti odgovarajuće pedagoške mjere što će ih donijeti nastavničko vijeće u skladu s odredbama Statuta škole;
4. u dogovoru s roditeljima, uputiti učenika na odgojno-obrazovnu podršku i stručni tretman;
5. o svemu izvijestiti CZSS i Ured državne uprave, a po potrebi i policiju,
6. ako je riječ o prijetnjama nasiljem ili o nasilju u školi, zbog čega je škola uključila i policiju, o takvim situacijama je potrebno prvo usmeno, a zatim i pisanom bilješkom (na propisanom obrascu) izvijestiti gradski/županijski Upravni odjel za školstvo i Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.
7. u slučaju da bilo kojem nasilnom ponašanju u prostoru škole svjedoče drugi učenici, a nasilno ponašanje je neuobičajeno rijetko i intenzivno te može rezultirati traumatiziranjem svjedoka, koordinatorski i ravnatelj su dužni osigurati stručnu pomoć tim učenicima i savjetovati se s nadležnom i stručnom službom koja ima iskustva u radu s traumatiziranim osobama o potrebi i načinu pružanja stručne pomoći svjedocima nasilja.

IX. EVIDENCIJA ŠKOLE O SUKOBIMA I NASILJU U ŠKOLI

Članak 12.

Škola vodi posebnu Evidenciju o sukobima i nasilju u školi.

Zapis o događaju iz Evidencije je sastavni dio **Izvještaja o događaju** što ga škola dostavlja odgovarajućim tijelima.

Na temelju sadržaja u navedenim obrascima popunjava se odgovarajući obrazac kojim se, na njegov zahtjev, godišnje izvještava Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

Sa sadržajem izvještaja i svih obrazaca trebaju svakako biti upoznat koordinater aktivnosti na sprečavanju nasilja u školi i ravnatelj škole, a u granicama potreba stručni suradnici, razrednici i pojedini članovi Nastavničkog vijeća škole.

Primjerak Izvještaja o događaju s obrascima obvezno se pohranjuje u školsku pismohranu vodeći računa o zaštiti i dostupnosti podataka što ih oni sadrže.

Članak 13.

Obrazac **Evidencija o sukobima i nasilju u školi –ESNŠ-1** popunjava osoba, u pravilu član nastavničkog vijeća, koja je događaju bila nazočna ili neposredno nakon što se zbio o njemu bila obaviještena. On sadrži sljedeće podatke:

1. naziv škole,
2. datum,
3. sudionici događaja,
4. mjesto i vrijeme događaja,
5. poduzete mjere,
6. osoba koja prijavljuje događaj i
7. potpis osobe.

Članak 14.

Obrazac **Evidencija o sukobima i nasilju u školi – ESNŠ-2** popunjava svaka osoba (učenik, nastavnik ili drugi djelatnik škole) koja je izazvala sukob ili nasilje. Obrazac se popunjava u što kraćem vremenu nakon što se događaj zbio, a osoba koja je sukob izazvala popunjava ga i potpisuje u nazočnosti stručne osobe.

Pri njegovom popunjavanju treba voditi računa o specifičnosti dobi osobe koja ga popunjava, osobito za učenike mlađe dobi.

Obrazac sadrži sljedeće podatke:

1. naziv škole,
2. datum događaja,
3. sudionici događaja,
4. mjesto i vrijeme događaja,
5. opis događaja,
6. što mislim o uzrocima događaja,
7. moje mišljenje o poduzetim mjerama,
8. što ću reći/poduzeti nakon događaja,
9. druga moguća rješenja-moji prijedlozi,
10. potpis sudionika,
11. potpis stručne osobe.

Članak 15.

Škola je svake školske godine, kao sastavni dio **Godišnjeg plana i programa rada**, obvezna planirati te provesti odgovarajuće oblike aktivnosti za učenike i njihove roditelje na temu: nasilje, postupci kod nasilnog ponašanja i mjere sprečavanja nasilja u školi i izvan škole (radionice, seminare i sl.)

Članak 16.

Ovaj Protokol stupa na snagu osmog dana od objave na oglasnoj ploči škole.

KLASA: 011-02/15-01/09
URBROJ: 2108-18-15-01-01
Čabar, 28. svibnja 2015.

Predsjednica Školskog odbora:
Melita Lichtenthal, prof.

Ovaj Protokol objavljen je na oglasnoj ploči škole 1. lipnja 2015. i stupio je na snagu 9. lipnja 2015. godine.

Ravnatelj škole:
Kristijan Rajšel, prof.

Ovaj Protokol donesen je na sjednici Školskog odbora Srednje škole "Vladimir Nazor" Čabar održanoj dana 28. svibnja 2015., na prijedlog ravnatelja, a u suradnji s nastavničkim vijećem, te stupa na snagu osmog dana od objave na oglasnoj ploči Škole.

EVIDENCIJA ŠKOLE O SUKOBIMA I NASILJU U ŠKOLI (Obrazac ESNŠ-1)

• NAZIV ŠKOLE

• DATUM

• SUDIONICI DOGAĐAJA

• MJESTO I VRIJEME DOGAĐAJA

• PODUZETE MJERE

• OSOBA KOJA PRIJAVLJUJE DOGAĐAJ

Potpis

OBRAZAC ZA OPIS DOGAĐAJA (Obrazac ESNŠ-2)

- NAZIV ŠKOLE

- DATUM

- SUDIONICI DOGAĐAJA

- MJESTO I VRIJEME DOGAĐAJA

- OPIS DOGAĐAJA

- ŠTO MISLIM O UZROCIMA DOGAĐAJA

- MOJE MIŠLJENJE O PODUZETIM MJERAMA

• ŠTO ĆU PODUZETI/ REĆI NAKON DOGAĐAJA

• DRUGA MOGUĆA RJEŠENJA / PRIJEDLOZI

Potpis sudionika

Potpis stručne osobe
